

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

5. tripartita. 1. pars explicat, quomodo aquaviva designet gratiam Spiritus S. & quomodo Smaritana docuerit nos cum petere. 2. Qui biberit ex hac aqua, non sitiet in æternum. 3. Domine da mihi hanuc ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

nec in cor hominis ascendit. Ibi immerguntur in flumen pacis & beatitudinis, sine fundo, sine mensura, sine limite.

Quomodo haec aqua in mare mortuum defluens sanant aquas. Jordanis aqua in mare mortuum inflebat, sed sanare illud non poterat. Moyses doctrina in mundum illabebatur, ac illud sanare non poterat. Influxit Evangelii unda fulcrifera, & sanavit, quasi aqua viva, aquam emortuam. Sarnari autem dicitur aqua, cum à falsedine, amare, & sterilitate ad dulcedinem fecunditatem, que transferuntur. Sanavit ergo Deus aquas maris mortui, id est, mundi, quia falsedinem & amarem, in fecunditatem que & mortem, quam gignebat, influentibus Evangelicæ doctrinæ aquis immutavit, ut jam felices gignat pisces in vitam æternam.

Rursus doctrina Evangelica significatur per aquam è duodecim fontibus emanantem, quos repererunt Hebræi in deserto, dum peregrinarentur. Hi enim fontes designabant duodecim Christi Apostolos, per quos aqua viva exilire debebat ed irrigandam desertam faciem terre tempore Ecclesiæ novellæ, & ad potandos accedentis ad fidem. Sic 70. Palma & septuaginta palmæ ibidem repetæ discipulos Christi septuaginta repræsentabant, teste S. Hieronymo ad Fabiolam, & Tertull. l. 4. contra Marcion c. 14. Itaque hæc aqua viva, hæc doctrina sacra Christi & Apostolorum, etiam per illas designatur aquas, ad quas sitientes invitatur Dominus: Omnes sitientes venite ad aquas, emite absque commutatione vinum & lac. Illa aqua viva, modò lac pro parvulis modò vinum pro grandioribus, modò mel appellatur, modò aqua, quia diversis diversum saporem adducit juxta eorum dispositionem, & Dei multiplicem operationem: Unde & Psalmista agens de aqua quam Petra protulit, figura Christi, ait: De petra melle saturavit eos, hoc est, aqua dulci & sapida instar mellis.

Apostoli 12. fontes aquarum. Exod. 15. 70. Palma & septuaginta palmæ ibidem repetæ discipulos Christi. Isai. 55. Psal. 80.

LECTIO V. TRIPARTITA.

Aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.

PARS I. Aquam vitam, gratiam Spiritus sancti designat, juxta communem Sanctorum interpretationem, immò & ipsum Spiritum sanctum. Quam interpretationem fuse sequitur Cardinalis Toletus, in c. 4. Ioan. Annot. 9, ubi sic ait: Consideranda sunt hæc verba: Aqua quam ego dabo, fiet in eo fons salientis in vitam æternam. Aqua ergo sunt duæ. Prior quæ viva dicitur, quam Christus promittit, & hæc fit in eo qui accipit, fons. Altera est aqua, quæ ab hac aqua & fonte emanat, & salit in vitam æternam. Aqua viva,

Vitis florifera.

quæ fons fit in accipiente, Spiritus sanctus est: Aqua verò quæ à fonte hoc fluit & emanat, gratiam signat & dona Spiritus S. quæ participatio quædam sunt ipsius, ideoque etiam aquæ vivæ dicuntur. Hæc duo distinguit Paulus: Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris, per Spiritum sanctum qui datus est nobis. Quando dicitur, Caritas diffusa est, hæc est aqua manans & fluens, dum dicitur: Per Spiritum sanctum qui datus est nobis, hic est fons aquæ vivæ, Similiter dicitur: Flumina hæc sunt gratia & dona Spiritus sancti, nam & S. Athanasius per flumina, dona S. sancti interpretatur. Hactenus Toletus.

Itaque juxta hanc interpretationem, duplex est Aqua. Una quidem ipse Spiritus sanctus, qui & aqua & fons aquæ dicitur, qui admirabili modo in iustis est, non solum per præsentiam quamdam, sic ut Deus dicitur, Deus esse in omnibus; sed per quandam vel unionem & assistentiam specialem quæ in hoc sæculo perfectè cognosci non potest. Unde de eo dicitur Ioan. 4. Apud vos manebit & in vobis erit. Quapropter & ei specialiter opera nostra tribuuntur: Spiritus postulat pro nobis. Et, Non vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis. Et, Qui operatur in vobis qui creditis. Altera aqua est ipsa gratia, & effectus Spiritus sancti, quæ gratiâ anima formaliter est munda & decora, sicut per Spiritum sanctum efficienter, Vtraque interim aqua illa, est aqua viva & vivificans, quia Spiritus S. est causa & auctor vitæ spiritualis, gratia autem est forma ipsa, qua vivitur secundum Spiritum.

Immo notari dignum est, quod de Christo filio Dei scriptum est: In ipso vita erat, & vita erat lux hominum. Ideo enim quicquid ipse promittit, spectat ad vitam, & addit ei nomen vitæ. Sic sicutum promittit, spectat ad vitam, & addit ei nomen vitæ. Sic sicutum promittit & panem, dicit esse cibum panem vitæ. Operamini non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam æternam, quem Filius hominis dabit vobis. Ac postea aliquoties reperit: Ego sum panis vitæ, panis vivum qui dat vitam mundo. Si accuratè attendas, reperies in illo eodem discursu ac capite Christum repetere plusquam decies nomen vitæ: ut inculcet à se non nisi vitam procedere, & quidem vitam æternam. Quod ipsum affirmavit disertè: Ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant.

Sic alibi sequentibus se promittit Lumen vitæ. Qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ. Immo ut securè ipsum sequamur, asserit: Ego sum Via, Veritas & Vita. Ipsius quoque verba non nisi Spiritus & vita sunt, ut propterea etiam dixerit S. Petrus: Domine verba vitæ æternæ habes.

Adde, quod promissum habeant iusti ab ipso nomina sua scripta esse in Libro vitæ, quoque pollicetur

ccc

tur

Aqua duplex, etc.

Rom. 8. Mart. 10. 1. Thess. 5.

Ioan. 6.

Ioan. 6.

A Christo nil nisi vita procedit.

Ioan. 10.

Ioan. 8.

Ioan. 6.

in certantibus & vincantibus edere se fecit de Li-
 gno vite. Attende igitur, non sine emphasi & energia
 ubiq; à Domino repeti nomen *Vite*, sicut & hic a-
 pud Samaritanā agitur de *Aqua viva de Fonte Vi-
 va* sive de *Fonte saliente in vitam aeternam*. Nepe ip-
 se Christus vita est in Patre, vita in se, vita in Spli-
 ritu sancto, vita in carne, vita in morte, vita in re-
 surrectione, vita in nobis, vita in æternitate. Ipsi-
 us cogitationes, desideria, verba, opera, membra vitā
 habent, & vitam operari possunt. Immo & ipsius
 umbra, *umbra vite est. In umbra ejus vivemus inter-
 gentes*, dicebat Propheta. Hinc & aliqui dixerunt
 in cruce latronem fuisse conversum per umbram
 Christi, quā obumbratur à meridie. Propter hæc
 omnia etiam S. Ioannes agens de Christo, & illum
 annuncians omnibus, sic dicit: *Quod fuit ab initio,
 quod audivimus, quod vidimus oculis nostris, quod
 perspeximus, & manus nostra contrecta verunt de
 Verbo Vita, & Vita manifestata est, & videmus, &
 testamur, & annunciamus vobis Vitam aeternam,
 qua erat apud Patrem, & apparuit nobis*. Attende
 hic quod tertio repetit nomen *Vite*. Conformiter
 his omnibus dicebat S. Ambrosius in Psal. 6. *Ipsè
 Christus nostra in omnibus vita est, ipseus divinitas
 vita est, ipseus æternitas vita est, ipseus caro vita est,
 ipseus passio est*. Unde & Ieremias ait: *In umbra
 ejus vivemus; umbra alarum, umbra crucis, umbra
 est passionis. Ipsi-
 us mors vita est, ipseus vulnus vita
 est, ipseus sanguis vita est, ipseus sepultura vita est,
 ipseus resurrectio vita est universorum, & sic seque
 quomodo ipseus mors vita est? in morte ipseus baptisari-
 sumus, ut cum ipso in veritate vite ambulemus. Si
 granum frumenti mortuum fuerit, multum fructum
 afferret, ait ipse: *Mors ergo ejus fructus est vite, quia
 mortuus est, ut multum fructum afferret in nobis*,
 Hæc S. Ambr.*

Quid itaque dicemus Domino, nisi idem quod
 Petrus: *Domine, verba vite æternæ habes*. Ideo
 MARIA conservat ea in corde suo: ideo Magdale-
 na à te & pedibus tuis non vult divelli: ideo Pec-
 trus non vult abire retrorsum: ideo ad re venit. Ni-
 sedemus nocte: ideo & hostes tui dicunt: *Nun-
 quam sic locutus est homicida sequuntur te turbæ,
 non obstant esurire: ideo & mortui verba tua per-
 cipiunt: ideo & Samaritana ex illis proficit ad
 vitam, quam & aliis communicat*.

PARS II.
 Cur S. Spi-
 ritus, ejus-
 que gratia
 coparetur
 aque.
 Respon. 1.
 Quia puri-
 ficat.
 Cant. 1.

Gratia Spiritus sancti, & ipse Spiritus San-
 ctus comparatur aquæ.
 Primo, quia purificat animam à sordibus pec-
 catorum, & eam mundam & nicidam de, coramq;
 efficit, ultra decorem naturalem quem habet ani-
 ma in sua substantia, (est enim anima ex se pul-
 cherrima substantia, rebus cunctis visibilibus pul-
 chrior) ei superaddens pulchritudinem specialem
 & supernaturalem: ita ut propter duplicem hanc
 venustatem & speciem, tam naturalem quam su-
 pernaturalem: dicatur his de ea in Canticis: *Ecce
 tu pulchra es, amica mea, ecce tu pulchra es*. Hanc

pulchritudinem animarum cum semel Christus
 ostendisset Senenfi Catharina, mirabili exarite ze-
 lo in amorem & conversionem earum, ita ut ma-
 gna veneratione excoleretur vestigia eorum, qui
 se animarum conversioni impendebant. Et ergo
 hac in re aqua ista longe præstantior aqua naturali,
 quæ sordes corporis abluens, non potest nisi
 ejus munditiem naturalem manifestare: non potest
 autem vel deformitatem tollere, vel pulchri-
 tudinem superaddere, quod facit aqua hæc, quæ
 ideo dicitur longe *super nivem de albare*, quia can-
 dorem supernaturalem inæstimabilem superaddit
 naturali animæ puritati, ita ut fiat digna quam
 Rex concupiscat.

Secundo, gratia comparatur aquæ; quia fecun-
 dam reddit animam, & in operibus bonis germi-
 nantem, ac in variis donis iustificantem, quæ a-
 lias sterilis maneret & arida. Vis videre fructus
 hujus aquæ? Attende fructus Spiritus; quos enu-
 merat Apostolus: *Charitas, gaudium, pax, patientia,
 longanimitas, bonitas, benignitas, mansuetudo, fides,
 modestia, continentia, castitas*. Atque sicut divilio-
 nes aquarum seaturiant ex eodem fonte, & per di-
 versos canales ad arcolas varias ducuntur, ita Di-
 vinitus gratiarum sunt, unus autem Spiritus divi-
 dens singulis prout vult. Et sicut aqua una variis
 plantis, herbis fruticibus servit, diversos fructus,
 flores, odores producens, iuxta cujusque naturam,
 ita Spiritus Sanctus miro modo indiversis condi-
 tionibus & complexionibus hominum contrariis
 operatur. Sunt enim aliqui homines vehementes,
 aliqui temperati, alii solitudinem dediti, alii con-
 versationem amantes, alii placidi, alii severi, mil-
 leque modis differentes, & tamen omnes iusti &
 sancti ab eodem. Spiritu Sancto diriguntur & du-
 cuntur. Huc spectat, quod ait Euthymius in cap. 4.
 Ioan. *Sicut aqua de celo descendens, cum sit unius
 speciei, vario modo operatur, dealbens in lilio, deni-
 grans in narcisso, rubicans in rosa, purpurifans in
 viola, dulcorans in ficu, amaricans in absinthio: ita
 quoque divinus Spiritus de celo descendens, cum
 unus sit, variis operationibus gratiam dividit ac
 virtutem*. Hæc ille.

Uterius hoc præ aqua naturali habet aqua
 Spiritus Sancti, quod etiam plantas mortuas & ex-
 siccatas revivescere faciat eisque det vitam abscen-
 ditam in Deo excellentiorem vita naturali, cum
 si superioris ordinis. Hac vita vivunt animæ in
 Deo, & Christus in eis vivit, & Spiritus Christi
 est qui vivificat eas & ita fecundas reddit, ut non
 solum singulos producant fructus, sicut ficus si-
 cum producit, vitis uvas, pyrus pyra, sed etiam
 singulæ animæ varios plane fructus, varios vir-
 tutum actus, planeque inter se differentes. Quæ
 per se sicca, & fecunda ac multiformis in opera-
 tione sua!

Tertio, ideo aquæ comparatur gratia Spiritus
 Sancti, quia refrigerat animam & extinguit
 concupiscentiam terrenam & aliarum passio-
 num.

Respon. 1.
 Quia fecun-
 dat.
 Galat. 5.
 1. Cor. 12.
 Aquæ
 Spiritus
 Sancti
 revivificat
 mortuas
 res factas
 Respon.
 Quia refri-
 gerat
 concupis-
 centiam
 terrenam
 & aliarum
 passio-
 num.

exim-
guis sitim
concupif-
centie.
Aque
mundi sitim
non
extinguunt
sed accen-
dunt.

num. Quapropter cum Dominus de aqua putei Iacob dixisset: *Qui biberit ex hac aqua, sitiet iterum: mox subiungit: qui autem biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum.* Ac primum quidem hic dicere possumus, quod aquæ putei Iacob, hoc est, aquæ mundi non satiant, nec sitim extinguunt; quin potius accendunt, quia falsæ sunt. Hinc nec avarus impletur pecunia, sed instat Tanali in mediis aquis sitit, ita ut versus ille canatissimus verus sit:

Quo plus sunt potes, plus sitiantur aque.

Sic nec luxuriosus per fedas voluptates suam extinguit sitim, sed accendit quasi falso gurgite. Sic nec venenosa aqua odii & passionis suæ satiat invidus aut vindicativus. Sic nec ambitiosus honoribus satiat, sed irritat eus potius fames; quia umbratica bona animam non satiant, nec sitim extinguunt. Quapropter S. Chrysostomus ait homines huius sæculi esse similes iter facienti & vehementer sitienti, qui ubi inveniret fontem & canalem ubertim fluentem, nihilominus caritatis præ sitis vehementia, de umbra aquæ per canalem exiliens bibere conaretur. Non mirum, si talis umbram deglutiens, diceret: *Non possum satiare.* Quia scilicet non umbraticæ aquæ, sed canali veram aquam continenti os debet apponere, si vult refrigerari & sitim extinguere. Quis igitur, quod omnia quæ in sæculo sunt, apparent ad tempus; & transeant cito sicut umbra? Ergo non hæc appetenda sunt, nec illis os apponendum; sed vero Fonti, veræ aquæ, veris que bonis, quæ à Deo scaturire noscuntur. Alias de his, qui quærunt felicitatem in bonis huius sæculi, verum illud esse agnoscitur: *Erraverunt in solitudine, in iniquo, & esurientes & sitientes, animarum in ipsis defecit.* Certe cum scriptum sit de Domino: *Apud se est fons vite; si quis alio divertent, non nisi penuriam & sitim aridissimam reperiet, & mortem ipsam.* Quocirca dicebat S. Augustinus Tract. 5. in Ioan. *Quoniam apud te est fons vite, & non apud nos, ideo intrare debemus, ut vivamus; non quasi nobis sufficere, ut pereamus; non quasi de nostro velle satiare, ut arescamus: sed os ad ipsum. Fontem ponere, ubi aqua non deficit.*

Inhiemus ergo his, quæ satietatem generant, & sitim extinguunt, ne in æternum fame contingat cruciari. Nostri ebrii & ebriosi iterum sitientes, iterum bibunt, & vomitu remediuntur quod biberunt, rursusque inchoant & inebriantur. Sed tandem sitient æternum, perentque guttam aquæ cum Epulone, & non dabitur eis. Non sciunt autem illi, quos consequitur *Petra illa; que dat aquam Christi Petra est indeficiens.* Bibant de hac spirituali Petra eos sequente, qui non volunt indigere. Nam si cupiditatibus mundi inhaerent, magis sitim irritare inveniuntur, quam satiare: quia non potest falli Christus dicens: *Qui biberit ex hac aqua, sitiet iterum. Qui vero biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum. Sed fiet*

in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.

Sed quæritur particularius, quo sensu possit dici: *Spiritus Sancti*, non sitire in æternum, qui gratiam habuerit *etiam* habere Spiritus Sancti? Respondeo inter varias interpretationes duas esse principales. Prima est, ut sit dicatur sensus: *Qui biberit ex aqua Spiritus Sancti, quam non sitiet* Christus dat, nullam in cælo sitim, aut corporis, in æterno aut animæ patietur per totam æternitatem: quia *nam*, aqua gratiæ fiet in eo fons aquæ gloriæ, quæ salit Resp. 1. & scaturit indeficenter in sempiternum, ita ut homo ea potatus in æternum, non possit sitire. Dicitur autem aqua gratiæ fieri fons gloriæ, quia ex gratia emanat gloria. Huic opinioni accedit Rupertus, dum ait: *Aqua, quam Iesus dat, corporis & animi sitim æternam funditur extinguit, ut apud inferos non sitiat ardens, aut ardeat sitiens: sed agno ducere perveniat ad vitæ fontes aquarum, & æternæ beatitudinis haustu cunctam corporis & animæ purgans inopiam, non deficiat omni bono in æternum.* Hæc explicatio etiam trahitur ex S. Augustino huic locum Tract. 5. in Ioan. quia de fici corporis hic dicit Dominum loqui, quæ in cælo omnino extinguetur.

Altera explicatio solum vult designari hic aquæ Resp. 2. communis & aquæ Spiritus Sancti differentiam; quæ in hoc consistit, quod aqua communis semel gustata, ad tempus tantum sedat sitim, quia concoquitur, & non manet, sed paulatim excernitur & evanescit. At aqua gratiæ, ex se non deficit, sed manet & semper sufficit homini, nisi sponte eam vomat. Gustata ergo, quasi fons jugiter scaturiens hominem reficit, in stomacho animæ vigorem & humorem reficientem refrigerantem, excitans adversus concupiscentias, ut perducatur tandem ad perseverantiam & salutem, live ad vitam æternam. Itaque & in hoc sæculo intelligenda est sufficientiam aliquam dare homini ad extinguendam sitim mortis peccati, quæ perficitur in sæculo futuro, ubi omnis cessabit sitis & prava cupiditas animæ; quam tamen per gratiam superat na Christi homo, etiam hic, licet non sine difficultate. *Insti. aqua peccati mortale, & qui sponte se fici addicit, tradens dicit se cupiditati mortiferæ. Existimamus ergo Samaritanam hac aqua Spiritus Sancti à Domino paratam, non ultra ad cupiditates carnales, quas antea sitiebat, rediisse, nec per peccatum mortale aquam istam vomuisse; sed in ea factam esse hanc aquam fontem salientem in vitam æternam prout ei dicebat Dominus.*

Non ab similibus porro videtur hæc sententia Domini, illi quam pronuntiavit dilectus eius discipulus Ioannes, dum dicit: *Omni qui natus est ex Deo, non peccat, quia semen ipsius in eo manet, & non potest peccare, quoniam ex Deo natus.* Sensus enim est: Non peccat, quatenus scilicet ex Deo natus est, & quam diu nativitatem hanc & semen gratiæ Deo conservat, quo renatus est, & eiusque ductum sequitur, si ve non potest peccare, quan-

tum est ex parte nativitatē divine, si vim specles gratiæ divini; hæc enim si fiat operari, & ei non resistat liberum arbitrium, potens est & efficax, ut excludat omne peccatum. Generatio ergo & semen divinum conservat eum, si illi velit attendere & cooperari.

Aqua Spiritus S. quod saliat & ebulliat in vitam æternam. Resp. 1.

Concludamus, & dicamus, aquam gratiæ esse fontem Spiritus Sancti emanentem, saliri in vitam æternam: quia aqua fontis ad tantum ascendere solet fastigium, quantum est altitudo sui principii, sive originis, unde emanat. Cum ergo emanet à Spiritu Sancto, qui Deus est, & vita æterna, recte dicitur salire in vitam æternam, & in Dei usque finem. Quapropter Rupertus lib. 4. in Ioan. ex supra dictis à nobis de hac aqua compendiose nonnulla recolligens, sic dicit: *Quæ est hæc aqua viva, nisi illa quæ in baptismo Christi percipitur gratia Spiritus Sancti? Aqua hæc Spiritus Sanctus est, aqua hæc Deus est. Aqua hæc in corde Dei Patris fons vitæ est, in ore Dei Filii gratia & pacis flumen est, in beatis Angelis torrent gloria est, in electis hominibus inundatio vitæ est. Quæ à quocunque bibatur, ad matrem suam vitæ divinitatis abyssum reflit. Illic, inquam, reflit, unde venit, pariterque bibentis animam, etiam si in infernum descenderit, saltando in vitam æternam sustulit. Et ante quam illuc saliat, Fons in bibente sit, & per finem cordis, rivus sapientiæ & scientiæ diffundit. Hæc est compendiosa doctrina totius huius aquæ vivæ, Ruperto interprete.*

Resp. 2.

Hoc etiam adjicimus, quod salire & ebullire in vitam æternam, hæc gratiæ aquam recte quisquam dixerit, ex eo quod hæc aqua non stagnans sit, aut torpida & quiesca, sed semper renovatione quadam ascendens, & in corde ascensionem disponens. Sic enim loquitur Viri sancti de hac aqua, inter quos

ant. 4.

Vir eruditus corde in sapientia, & prudens eloquii mystici, sic eloquitur, explicans illud: Fons hortorum, puteus aquarum viventium: Fons est anima devota, quæ manat & fluit, semperque nova oritur, quia semper in Deo renovatur. Fons iste non cessat ebullire, & erumpere ad Dei amorem. Non enim per torporem veterascit, sed perfectissime, & ad plenum semper excrevit. Hæc Richardus de S. Victore, parte 2. cap. 30. Non ablimiliter quidam ex antiquis Scripserunt pietate & doctrina fulgidus Ruricius Episcopus Lemovicenus, l. 2. ep. 32. dicit hanc aquam ideo dici salire, quia qui gratiam Dei se accepisse agnovit, mox in datoris laudem, gratias referens, cor dirigit, sic nempe tanquam aqua Fontis in sublime se refundit. Audi eius verba: Hanc aquam si quis Fidelis non gustat tantum, & summo tenus ore libaverit, sed totis animæ visceribus appetens conviva sorberit, proxinus in laudem Dei omnipotentis erumpet, & hoc incipiet rursus, quod biberit. O igitur aqua efficax! O aqua viva! O aqua saliens, & suam repetens originem! O aqua perducens ad vitam æternam!

Pars III. De petiio

Ona sua etiam si Deus dare sit paratus, non solet tamen illa dare, nisi petentibus. Hinc

Christus in Evangelio sæpe monet, ut illa postulemus. Quod si ea non consequimur, signum est quod ardentes illa votis non expecticimus. Hinc & supra dixit huic Samaritanæ: *Si scires donum Dei, & qui tibi dicit: Da mihi bibere, tu forsitan ab eo petisses, & dedisset tibi aquam vivam.* Petitio ergo & oratio est velut Clavis, qua aperitur Fons vivus donorum Dei: immò est velut Fonus, quo hydria cordis nostri demittitur usque ad fontem, ut hausiat & impleatur. Quapropter monet Dominus: *Per quem modo non petitis, quicquam in nomine meo petitis, ut gaudium vestrum sit plenum.* Adeo medium necessarium est oratio ad acquirenda dona divina, ut & Pater æternus Filium suum illa petere voluerit

Hinc illud Origenis: *Quasi dogma quoddam est neminem accipere divinum donum ex non querentibus illud: ipsum autem Salvatorem iubet Pater poscere, ut det illi: Postula à me, & dabo tibi gentes hereditatem tuam.* Huc refert S. Ambrosius, quod Naama Syrus sanitatem à lepra consecutus sit per Eliseum Prophetam, non vero alii Israelitæ, etiam & ipsi leprosi: quia ipse per se venit ad Prophetam, & humiliter remedium postulavit, quod non fecerunt alii leprosi de Israel. Attende verba S. Ambr. lib. 4. in Luc. *Cur non curabat fratres, non sanabat cives, non sanabat Prophetas conforres, cum sanaret alienos, qui observantiam legis & confortium religionis non habebant? Huc interrogatio respondet S. Ambr. Quia voluntas est medicina, non genus, & divinum munus votis eligitur, non natura jure deseritur. Dicit, Christiane, rogare, quod cupis impetrare, justidiosos viros celestium profectus munerum non sequuntur.* Hec Ambr.

Illam porro dona primo & maxime petenda sunt, primo quæ magis nobis sunt necessaria, qualis est hæc petenda aqua viva & vivificans. Multi enim extrinseca petunt sollicitè, & quæ animum concernunt, magis petunt, quæ urgent, negligunt. Duo illi cæci apud Rericho ad Domjoun clamantes imitandi sunt, qui licet essent mendicis, & ostiant panem queritantes, non tamen tunc à Domino vel pecuniam vel cibum postulavit. Quid ergo? Hoc unicuique magno clamore poscunt: *Domine, fac ut operentur oculi nostri.* Nempe hoc erat maxime urgentes, ideoque illud omniis omnibus aliis obnixè rogant. Ad hos non remittit S. Ephrem in Panochia spirit. ubi habet: *Considera duos illos cecos, clamantes: Misereere nostri, Fili David. Et quid ad illos Dominus? Quid vultis ut faciam vobis? At illi secundum dolorem & affectum cordis sui petierunt, ut aperirentur sibi oculi. Nunquid petierunt sibi dari aliquid earum rerum quibus vere indigebant? Non quid dixerunt: Da nobis vestimentum, quoniam pauperes sumus? Minime vero, sed illud postulavit potius quod magis urgebat. Quapropter, Frater, quæ in omni tempore tibi magis necessaria sunt, eà à Deo postula. Hæc ille.*

Quid vero magis necessarium, quam hæc aqua Samaritanæ, qua anima vivificatur, hinc qua are-

scit & emoritur? Ergo illa ardentem expetenda est, & roto corde. Hanc continuo postulabat S. Theresia, quæ iugiter secum circumferebat imaginem Samaritanæ, cum hac subscriptione: *DOMINE, DA MIHI HANC AQUAM.* In illam ergo imaginem & subscriptionem oculis mentis intendens, magna devotione ferebatur ad hanc aquam, magno ardore stimulabatur ad eam petendam. Nec mirum, ejus enim moverat virtutem, ejus experta erat suavitatem; sciebatque quod vel una gutta illius omnem posset dulcorare amaritudinem. Vna enim stilla ipsius lapides torrentis Stephano facit dulces. Vna gutta in Laurentio incendium vertit in refrigerium. Vna gutta in Andrea atrox crucis supplicium transmittit in gaudium. Vna stilla Petrum rapit & incendit, ita ut in clamat: *Domine, bonum est nos hic esse.* Omnes hi aqua Spiritus Sancti saliente in vitam æternam potari sunt, ideo omnium obliti, non nisi ad illam respirant. Sic & in aliis stilla una ejusdem aquæ sua efficaciam & virtutem omnem extinxit sicut mundanæ. An non in Magdalena exstinguit sicut carnalis concupiscentiæ? An non in Marthæ sicut avaritiæ? An non in Paulo sicut superbæ & mundanæ gloriæ? An non in Apollolis amorem proprium & propriæ familiæ? Nempe hi ubi gustarunt saporem divinæ gratiæ, omnia reliquerunt, & fontem secuti sunt, obliti parentum, obliti domesticæ curæ, obliti familiæ & utilitatis propriæ ita ut eis penitus excinda sit omnis sitis mundi.

Exstimulatio ad hanc aquam Samaritanam petendam. *Domine, da mihi hanc aquam,* quandoquidem ablucendi & purificandi vim habet; ego enim multis inquinamentis sordens.

Da mihi hanc aquam, ut germinet anima mea; quæ est licet terra line aqua tibi.

Da mihi hanc aquam, quandoquidem sitim extinguit, & ignem virulentum amoris sæculi, cupiditatem avaritiæ, concupiscentiam luxuriæ, flammam superbæ. His enim omnibus obnoxius sum; & cæcæ ac arefeci anima mea.

Da mihi hanc, Domine, aquam, quandoquidem saliat in vitam æternam; ut desideria mea per hanc eleventur ad cælestia, quæ reputantur in terra.

Da mihi hanc aquam, quandoquidem suavis sit, ut tollatur amaritudo & falsedo conscientiæ meæ.

Da mihi, Domine, hanc aquam, quandoquidem fortis sit & rubor conferat, ut ejus auxilio labores valeam tolerare, nec succumbere sub onere.

Da mihi hanc aquam, quandoquidem viva est, ut per illam tecum in hoc sæculo valeam vivere.

Domine, da mihi hanc aquam, aquam compunctionis in Sacramento Pœnitentiæ.

Da mihi hanc aquam, aquam devotionis in Sacramento Eucharistiæ.

Da mihi hanc aquam, aquam sapientiæ in veritatis contemplatione.

Da mihi hanc aquam, aquam stillicidii cælestis in oratione.

Da mihi hanc aquam, aquam consolationis in tribulatione.

Da mihi hanc aquam, aquam salutis & perseverantiæ in æterna prædestinatione.

Domine, da mihi hanc aquam, cum continuatione fluentem; donec peringat ad suam originem, ad te fontem vitæ æternæ in æterna beatitudine. Ibi non amplius biberit ut modo per stillas aut rivulos, aut in mensura & hydria; sed correns torus in electos inundabit, & redundabit pleno corde, plena mente, pleno toto homine, dum interim reprobis cum purgato divitæ in æternum anxii modicam guttam aquæ hujus postulabunt.

LECTIO VI. TRIPARTITA.

Vade, voca virum tuum, & veni huc. Respondit mulier: Non habeo virum.

Mulier hæc necdum perfecte percepit aquam PARS I. Promissam, quandoquidem utilitate *Cur Christi- sus mulie- ri vivum suum vocare præceperit.* quadam temporis inducta videatur illam petere, dum dicit: *Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam, neque veniam huc haurire.* Imò aliqui putant ironice hoc dixisse. Sed tenendum est, eam invitate & sincere hanc aquam petisse. Quamvis imperfecta adhuc in ea esset fides, imperfectus intellectus & affectus; illustrata tamen initiali quodam lumine divino, credidit Christum posse meliorem aquam dare, quam puteus contineret, ideoque majorem esse Patriarcha Jacob. Credula ergo & confisa verbis Christi sincero affectu, quamvis imperfecto, aquam illam promissam petiit. Christus autem paulatim elevat ejus intellectum, elevat & desiderium, illudque adimplet, dando ei aquam vivam, hoc enim infundendo ei doctrinam fidei, remissionem peccati gratiam Spiritus Sancti.

Hanc tamen non vult ei dare, nisi prius evomat aquam mortuam & putridam peccati, per aspersionem conscientiæ & confessionem sinceram vitæ præteritæ. Nempe non se compariuntur aqua hæc viva, & aqua puris conscientiæ turbidæ: non plusquam mors & vita, lumen & tenebræ: *Quæ conventio lucis ad tenebras? Quæ societas Christi & Belial? Quis consensus templo Dei & idolo?* Debet ergo prius Samaritis ista purgare cor suum ab omni idolo luxuriæ & cupidinis, ut fiat templum divinitatis & puritatis. Debet disrumpere omnem societatem cum Belial, ut Christo possit conventionem inire. Debet fugare tenebras, ut lux valeat intrare. Debet purgare fores inferni, ut locum habeat apud se odori ecc. 3. Paradis.